

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 425/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. A. M., Č., ktorou namietal porušenie svojich bližšie neoznačených práv podľa Ústavy Slovenskej republiky, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Všeobecnej deklarácie ľudských práv postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 27/2007 a jeho uznesením z 3. marca 2008, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 106/2010 a jeho uznesením zo 14. júna 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. A. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 17. septembra 2010 doručené podanie Ing. A. M., Č. (ďalej len „sťažovateľ“), označené ako „*Sťažnosť na porušenie mojich práv a taktiež nielen na prieťahy v konaní*“, ktorou namietal porušenie svojich bližšie neoznačených práv podľa Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

a Všeobecnej deklarácie ľudských práv postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 27/2007 a jeho uznesením z 3. marca 2008, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 106/2010 a jeho uznesením zo 14. júna 2010.

Sťažnosť sťažovateľa v predloženej podobe nespĺňala náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 20 a § 50 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). V sťažnosti predovšetkým chýbalo presné označenie orgánu verejnej moci, proti ktorému (ktorým) sťažnosť smeruje, a presné označenie základných práv alebo slobôd. Sťažovateľ v sťažnosti neuviedol petit, teda návrh, ako by mal ústavný súd vo veci rozhodnúť, nepriložil navrhované dôkazy, kópie právoplatných rozhodnutí, opatrení alebo dôkaz o inom zásahu do jeho základných práv a taktiež splnomocnenie pre advokáta.

Ústavný súd vyzval sťažovateľa, aby v lehote 21 dní doplnil podanie v zmysle ustanovení § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde o potrebné náležitosti. Uvedené doplnenie sťažnosti považoval ústavný súd za potrebné aj pre rozhodovanie o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie advokáta na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, pretože jeho podanie nebolo dostatočne zrozumiteľné a z jeho obsahu nebolo jasné, v čom má spočívať porušenie ním označených práv, a či teda nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie jeho práva na ochranu ústavnosti.

Sťažovateľ reagoval na výzvu podaním zo 7. novembra 2010 „*Rvp 6867/2010-2 - doplnenie podania*“, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 11. novembra 2010. Spolu s podaním sťažovateľ predložil kópiu uznesenia najvyššieho súdu zo 14. júna 2010 sp. zn. 3 Cdo 106/2010, ktorým najvyšší súd konanie o dovolaní sťažovateľa zastavil, kópiu znaleckého posudku č. 12/2007 vyhotoveného súdnym znalcom PhDr. F., kópiu znaleckého posudku č. 10/2007 vyhotoveného súdnou znalkyňou Mgr. K. a potvrdenie o jeho osobných, majetkových a zárobkových pomeroch. Z obsahu podania vyplýva, že týmto podaním

sťažovateľ reagoval na výzvu ústavného súdu z 13. októbra 2010. Ústavný súd po preštudovaní doručeného podania zistil, že uvedeným podaním, ktoré je naďalej nezrozumiteľné, sťažovateľ nijakým spôsobom neodstránil vytykané nedostatky jeho sťažnosti. Napokon ústavný súd z obsahu sťažnosti a jej doplnenia ustálil, že sťažovateľ namieta porušenie čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 23 ods. 1, čl. 36, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy označenými súdmi a v tomto rozsahu posúdil sťažnosť sťažovateľa.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že „*Ing. A. M. boli porušené tieto práva a slobody zlým úradným postupom a rozhodnutím OS v Čadci a NS SR a uznáva mu náhradu škody v nemajetkovej ujme vo výške 100 000 Eur*“.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá bez ďalšieho aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

1. K namietanému porušeniu označených základných práv sťažovateľa okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 27/2007

Sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 27/2007. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 106/2010 zo 14. júna 2010 vyplynulo, že predmetom konania okresného súdu bolo

rozhodovanie o návrhu sťažovateľa na určenie práva preštudovať trestný spis. Okresný súd zastavil konanie uznesením č. k. 7 C 27/2007-29 z 3. marca 2008. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 8 Co 139/2008 z 29. decembra 2008 v odvolacom konaní zrušil toto rozhodnutie okresného súdu. Sťažovateľ s rozhodnutím odvolacieho súdu nesúhlasil a podal dovolanie, v ktorom vyjadril nespokojnosť s napadnutým rozhodnutím.

V súvislosti s posudzovaním tejto časti sťažnosti ústavný súd poukazuje na subsidiárnu právomoc ústavného súdu, podľa ktorej právomoc ústavného súdu je daná len vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecného súdu. V danom prípade bol oprávnený o odvolaní sťažovateľa rozhodnúť krajský súd. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd odmietol túto časť sťažnosti v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 1246/08, II. ÚS 13/01, IV. ÚS 69/02) podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu označených základných práv najvyšším súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 106/2010

Sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv aj postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 106/2010.

Z priloženého rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 106/2010 zo 14. júna 2010 vyplývalo, že najvyšší súd dovolacie konanie zastavil pre nesplnenie procesnej podmienky povinného právneho zastúpenia v dovolacom konaní.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 106/2010 zo 14. júna 2010 ďalej vyplynulo, že okresný súd uznesením č. k. 7 C 27/2007-50 zo 7. apríla 2009 sťažovateľa poučil, že dovolateľ bez právnického vzdelania musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, a zároveň ho vyzval, aby do 10 dní predložil plnú moc pre dovolacie konanie.

Podľa § 241 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) musí byť odvolateľ zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná. Nesplnenie tejto podmienky dovolacieho konania bráni preskúmaniu dovolaním napadnutého rozhodnutia.

Sťažovateľ požiadal prostredníctvom okresného súdu o ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov. Okresný súd uznesením č. k. 7 C/27/2007-74 z 13. októbra 2009 žiadosť sťažovateľa zamietol a krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 63/2010 z 26. februára 2010 odvolaním sťažovateľa napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto návrhy a procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní toho druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne podľa štádia civilného procesu (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04).

V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov,

ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01) alebo ak všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí (opatrení alebo iných zásahov) všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04). Ústavnoprávnou požiadavkou je tiež to, aby všeobecnými súdmi vydané rozhodnutia boli riadne, zrozumiteľné a logicky odôvodnené.

Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, porušenie ktorých sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov a postupom, ktorý im predchádzal. V takom prípade ústavný súd považuje sťažnosti za zjavne neopodstatnené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti znamená, že už pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistí žiadnu reálnu možnosť porušenia základného práva alebo základnej slobody napadnutým rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne postupmi, ktoré im predchádzali v konaní pred orgánmi verejnej moci, osobitne v konaní pred všeobecnými súdmi.

Z odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd skúmal, či nie sú v danej veci splnené zákonom ustanovené podmienky na podanie dovolania z hľadiska kritérií ustanovených v § 241 ods. 1 OSP. Je zrejmé, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil, a z tohto dôvodu najvyšší súd konanie o dovolaní uznesením sp. zn. 3 Cdo 106/2010 zo 14. júna 2010 zastavil.

Na základe uvedeného bol podľa názoru ústavného súdu postup najvyššieho súdu a na jeho základe vydané uznesenie v okolnostiach daného prípadu v súlade s na vec sa vzťahujúcimi procesnoprávnymi normami (v danom prípade ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku týkajúcimi sa dovolacieho konania). Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať porušenie sťažovateľom označených základných práv. Vzhľadom na to nemožno ani namietané uznesenie kvalifikovať ako také, ktoré by signalizovalo príčinnú súvislosť postupu najvyššieho súdu s namietaným porušením označených práv sťažovateľa.

Vzhľadom na už uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Po odmietnutí sťažnosti sťažovateľa nebol už právny dôvod zaoberať sa jeho ostatnými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2010